

Fakereskedelmi szokványok

írta: Fazekas Ferenc.

(Befejező közlemény.)

Még a nemzetközi fakereskedelem legaktuálisabb problémái között is, — ezen kérdés ma már a megoldandó feladatok élére került.

A nemzetek közötti fakereskedelmi szokványok egyszerűsítése, egységesítése — bármennyire indokolt és intenzív kívánsága is a fakereskedelemnek — mégis egyike a legnehezebben megoldható feladatoknak.

A cél érdekében különféle nemzetközi gazdasági konferenciákon történtek már kezdeményező lépések a multban is, ennél tovább azonban a kérdés a nagy háború előtt nem is jutott el.

A háború utáni Európában — különösen Középeurópában — a gazdasági partikularizmus fénykorát éli és a gazdasági drótsövényekkel elbarrikádózott határok között a közeledés e téren is igen nehéz.

Legideálisabb megoldás természetesen az lenne, ha az egész világ fakereskedelmi szokványai egységesíthetők lennének. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet már évekkel előbb programjába állította ezen gigászi feladat megoldását és azóta — az olaszok legújabb törekvéseit jellemző szívós munkával — propagálja is ezen eszmét.

Hogy ezen intézetnek a vázolt cél érdekében milyen természetű, csaknem leküzdhetetlen akadályokkal kell harcolni, ennek illusztrálásául példaképen elégséges ha csak a méterrendszeren alapuló számítás általános meghonosításának problémáját, — illetőleg ezen probléma akadályait említjük meg.

Utalok a racionalizálás és a normalizálás tárgyában kifejtett egy másik rokontanulmányomra, melyben részletesen is kimutattam, hogy a racionalizálásnak egyik fő módszere a normalizálás, — ez utóbbi pedig nem oldható meg teljes egészében addig, míg a méretek számítása egyes vidékeken métrikus-, másutt pedig hüvelyk-rendszeren keresztül történik. Már ezen egyetlen akadály minden további nélkül eleve kizárja a szokványok tökéletes standardizálásának lehetőségét.

S hogy ezen akadály mily nagy, kitűnik abból, hogy a világ nagyobbik részében a métrikus-rendszer egyáltalán nem kötelező, legfeljebb csak fakultatív. Ezen országokban, nevezetesen Angliában és tartományjaiban, valamint az Északamerikai Egyesült-Államokban, az angol láb-rendszer az uralkodó.

Ezzel szemben a métrikus mérés Anglia és Oroszország kivételével csak Európában, valamint Közép- és Délamerikában kötelező.

A méter-rendszer meghonosítása érdekében úgy Angliában, mint az Unióban már óriási propaganda folyt. Edissonnal, Forddal az élén, a legkiválóbb közgazdászok eredménytelenül harcoltak eddig annak sikeréért. Angliában a parlamenthez érkezett több mint 100.000 petíció sem tudott eredményt produkálni. Hiába mutatták ki a világháború vezetői, hogy egy egész vezérkart kellett foglalkoztatni a különféle átszámítások miatt — hiába javasolták Joffre, Petain, Pershing s a többiek —, az angol-szász nép ismert konzervativizmusa máig sem engedett.

Közben a méter-rendszer tudósai pontról-pontra kimutatták, hogy tarthatatlan az ellentábor argumentációja a láb-rendszer mellett. Hibás tehát azon állítás, mintha

1. a köbméter ellentétben volna a különböző államokban érvényben lévő törvényes köbláb-tarifákkal;

2. hogy az átszámítás az angol méretről nem adna pontos számot;

3. nem helytálló az sem, mintha a méter-rendszer absztrakt teóriákra volna alapítva, — míg az angol rendszer régi természetes kiválasztódás eredménye;

4. az új rendszer az elmúlt évek statisztikáit értéküktől megfosztaná;

5. a dimenziók megváltoztatása folytán a gépeket és felszereléseket is meg kellene változtatni és ez óriási költségeket okozna.

A régi, ú. n. imperiál-rendszernek ezen kétséges érveivel szemben a méter-rendszer hívei értékes gyakorlati előnyöket állítanak szembe. Ilyenek:

1. a métrikus-rendszer a térfogat- és súlyegységgel megfelelőbb viszonyban van;

2. a számítás az összes vonatkozásokban egyszerűbb;

3. azáltal, hogy minden fa fajsúlya ismeretes, a fa súlyát kg-ban és tonnákban könnyen ki lehet fejezni és ez a szállítás szempontjából is felette fontos;

4. csaknem minden állam pénzrendszeréhez is jobban alkalmazkodik a méteres rendszer, mert az is decimális rendszeren épül fel, ami az árak jegyzését is megkönnyíti;

5. megszűnik azon óriási energiafecsérlés és költség, amit a sok átszámítás jelenleg okoz és amelyet Dr. Collinus csupán Amerikában évenként 315 millió dollárra becsül;

6. köbözési szabályoknál láb-rendszer mellett örökös zavarok és konfuziók állanak elő, amelyekből a helyes kivezető út csakis a métrikus-rendszerre történő kötelező áttérés lehet.

A láb-rendszer inkonzekvenciáit illetékesek így eléggé kite-regették — az angol alsóház azonban nem enged — és ez is élenken illusztrálja, hogy gazdasági dolgokban is sokszor milyen nehéz a fejlődés és hogy csak lépésről-lépésre lehet óvatosan előre jutni.

Mindezekből azonban joggal következtethetjük, hogy — jóllehet, a római nemzetközi intézet erdőgazdasági osztálya ma is tovább folytatja a megkezdett küzdelmet — mégis, egy egész világra kiható fakereskedelmi szokványegység a felhozott nehézségeknél fogva egyelőre alig állítható össze.

Lényegesen kisebb nehézségekkel jár már egy, — az európai kontinens államai között érvényes egységes usance-típus teremtése.

Azonban még ezen feladat is csak fokról-fokra oldható meg.

Mindenekelőtt az összetartozó, egymásra utalt kisebb gazdasági területek szokványai egységesítendőek és ezekből lesz majd kiépítendő a nagy európai közös szokvány.

Legelső feladat így a közép európai usanceok uniformizálása.

Közép európa háború előtti gazdasági egysége a szerencsétlen területfelosztások következtében már csak a múlt idők emléke.

Ennek a gazdasági egységnek iskolapéldája volt hazánk nagy hírű fagazdasága.

Erdőgazdaság, fatermelés, fakereskedelem és fajpar ezen centrális területen egymással a legszebb harmóniában, példásan funkcionált.

Az alacsonyabb kutúrájú államkötelekekbe szorított ezen összetartozó gazdasági ágak az ú. n. utódállamok eltérő kereteiben más és más életmegnyilvánulások, más és más gazdasági érdekek, törvények és szokványok parancsoló behatásai alá kerültek.

Míg a régi Nagymagyarországon termelés és fogyasztás egy nevezőre volt hozható, az új államalakulatokban már külön termelő- és külön fogyasztóországok képződtek és jöllehet, egymásrautaltságuk továbbra is fennmaradt — fában gazdag országoknak szükségük van fagyasztó országokra és viszont —, mégis az eltérő szokványok és gyakorlat, különösen az egymásközi, most már nemzetközivé vált forgalomban állandóan surlódási felületet képeztek és a szükséges gazdasági együttműködésnek még külön is kerékkötőjévé váltak.

A közelmúltban megtartott bécsi és pozsonyi fakongresszusoknak éppen az adott nagy jelentőséget, hogy ezen ellentétet próbálták ott a minimumra csökkenteni, a megbolygatott gazdasági egységet pedig, ha kitartó, nagy munka árán is, de lépésről-lépésre ismét visszahódítani, illetőleg ezen gazdasági egységességet a természettől egymás mellé teremtett és egymásra utalt terenumokon a változott helyzet dacára is, ismét megvalósítani.

Az elméleti megállapításokon szerencsésen túlesve, Közép-európa ezen szűkebb terenumán így ma már minden országban körülöttünk, és nálunk is, külön szakbizottságok dolgoznak a fakereskedelmi szokványok egységessé tételének gyakorlati megoldásán.

Érdeklődésre tarthat számot azon terv, mely szerint a standardizáló legközelebbi ilyen nemzetközi kongresszus színhelyül az illetékesek Budapestet szemelték ki.

És ha ez megtörténik, a fakereskedelmi szokványok nemzetközi egységítése megoldásának egyik örvendetes további fontos etappja a közeljövőben majd a mi kedves fővárosunk nevéhez fűződik.